

RO

RO

RO

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 2.7.2008
COM(2008) 420 final

**COMUNICAREA COMISIEI
CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN
ȘI COMITETUL REGIUNILOR**

Nediscriminarea și egalitatea de șanse: un angajament reînnoit

{SEC(2008) 2172}

1. INTRODUCERE

Uniunea Europeană este fondată pe principii comune de libertate, de democrație și de respectare a drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Recunoașterea fundamentală a faptului că toate persoanele sunt egale și ar trebui să aibă un acces echitabil la posibilitățile oferite de viață este comună ansamblului societăților noastre europene. Discriminarea aduce atingere acestor valori comune.

Acțiunea europeană destinată garantării egalității între persoane se bazează pe o tradiție îndelungată. Tratatul de la Amsterdam a conferit Europei noi puteri pentru a lua măsuri împotriva oricărei forme de discriminare pe criterii legate de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă și orientare sexuală. Orice discriminare bazată pe aceste motive a fost interzisă în domeniul ocupării forței de muncă și cel profesional. Interzicerea discriminării pe criterii legate de rasă sau origine etnică și sex vizează o gamă largă de domenii, dincolo de cel al ocupării forței de muncă.

În prezent, Uniunea Europeană dispune de unul dintre cele mai evolute cadre juridice din lume în materie de luptă împotriva discriminării. Cu toate acestea, chiar dacă au fost realizate progrese importante, numeroși europeni consideră, în continuare, că discriminarea rămâne larg răspândită: 15% declară că au fost personal victime ale discriminării în cursul anului trecut, iar 29% afirmă că au fost martori la aceasta¹.

În comunicarea sa, intitulată „O agendă socială reînnoită: oportunități, acces și solidaritate în Europa secolului XXI”², pe care prezenta comunicare o însoțește, Comisia își reînnoiește angajamentul în favoarea egalității de șanse pentru toți, astfel încât fiecare persoană să-și poată realiza potențialul.

Bazându-se pe punerea cu succes în aplicare a strategiei-cadru din 2005 pentru combaterea discriminării³ și a Anului European al Egalității de Șanse pentru Toți în 2007, precum și pe contribuțiile primite din partea instituțiilor europene, a societății civile și a partenerilor sociali, prezenta comunicare expune o abordare globală vizând intensificarea luptei împotriva discriminării și promovarea egalității de șanse.

Prezenta comunicare este însoțită în special de o propunere de nouă directivă privind interzicerea discriminării pe criterii legate de vârstă, handicap, orientare sexuală și religie sau convingeri în afara domeniului ocupării forței de muncă. Această propunere de referință deschide calea spre completarea cadrului juridic al acțiunii la scară europeană destinată combaterii tuturor formelor de discriminare, astfel cum este prevăzut la articolul 13 din Tratatul CE.

O mai bună protecție legislativă împotriva discriminării trebuie să fie însoțită de o strategie dinamică pentru a promova nediscriminarea și egalitatea de șanse. Astfel, prezenta comunicare propune, de asemenea, acțiuni destinate să dea un nou elan dialogului privind politica de luptă împotriva discriminării și să permită o utilizare mai eficace a instrumentelor disponibile, în general, dar și punând un accent special pe promovarea incluziunii sociale a romilor, având în vedere problemele de discriminare specifice cu care aceștia se confruntă.

¹ Sondaj special Eurobarometru nr. 296 (2008).

² COM(2008) 412 final.

³ COM(2005) 224 final.

2. CONSOLIDAREA LUPTEI ÎMPOTRIVA DISCRIMINĂRII

Lupta împotriva discriminării nu poate fi câștigată doar prin intermediul legislației. Victoria depinde în primul rând de schimbarea atitudinilor și a comportamentelor. Nu există însă nicio îndoială privind faptul că un cadru juridic eficient și respectat cu strictețe, care să interzică discriminarea și să garanteze că victimele acesteia pot primi o compensare efectivă, constituie o condiție indispensabilă pentru a aduce o schimbare reală. Comisia este hotărâtă să asigure respectarea cadrului juridic existent, considerând totodată că este necesară adoptarea unei noi legislații pentru a extinde sfera protecției juridice la toate formele de discriminare din toate domeniile vieții.

2.1 *Punerea în aplicare a cadrului juridic existent*

Trei directive⁴ au fost deja adoptate pentru a asigura aplicarea articolului 13 din Tratatul CE, care permite luarea de măsuri pentru a interzice și a combate discriminarea pe criterii legate de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă și orientare sexuală. Aceste directive interzic discriminarea pe criterii legate de vârstă, orientare sexuală, handicap și religie sau convingeri în ceea ce privește încadrarea în muncă, ocuparea forței de muncă și formarea vocațională, în timp ce protecția împotriva discriminării pe criterii legate de rasă sau sex este extinsă dincolo de domeniul ocupării forței de muncă, pentru a include protecția socială și accesul la bunuri și servicii.

Comisia s-a angajat activ să asigure punerea în aplicare adecvată a acestor directive. Situația globală este pozitivă. Legislația națională de transpunere a acestor directive a avut un impact concret asupra luptei împotriva discriminării. Mai multe state membre au luat deja măsuri care depășesc cerințele prevăzute de legislația UE în materie de protecție împotriva discriminării. În 2006⁵ și 2008⁶, Comisia a prezentat un raport referitor la punerea în aplicare a directivelor privind discriminarea pe criterii legate de rasă și origine etnică și discriminarea în domeniul încadrării în muncă și cel profesional. În cazurile în care a considerat că statele membre nu și-au respectat în mod corespunzător obligațiile, Comisia a lansat proceduri de sancționare a nerespectării obligațiilor care decurg din calitatea de stat membru. Aproape jumătate din statele membre sunt vizate. Problemele se datorează în principal neaplicării protecției tuturor persoanelor și domeniilor vizate de directive, existenței unor divergențe față de directive în ceea ce privește definițiile discriminării, precum și unor incoerențe în cadrul dispozițiilor referitoare la sprijinul acordat victimelor discriminării. De asemenea, Comisia verifică în prezent dacă statele membre și-au îndeplinit obligația de a transpune corect directiva din 2004 privind discriminarea pe criterii legate de sex în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii. În 2010, Comisia va publica un raport privind punerea sa în aplicare și, dacă va fi cazul, va putea propune modificări, astfel cum prevede directiva.

Dar transpunerea adecvată a normelor europene în legislația națională nu reprezintă decât o parte a eforturilor care trebuie depuse. Statele membre trebuie să se asigure, de asemenea, că

⁴ Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică (JO L 180, 19.7.2000, p.22), Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă (JO L 303, 2.12.2000, p. 16) și Directiva 2004/113/CE a Consiliului din 13 decembrie 2004 de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii (JO L 373, 21.12.2004, p. 37).

⁵ COM(2006) 643 final.

⁶ COM(2008) 225 final.

mecanismele lor de compensare a victimelor și acțiunile lor de sensibilizare sunt eficace în practică⁷. Fiecare persoană trebuie să își cunoască drepturile și să fie în măsură să le exercite.

Organismele naționale de promovare a egalității stabilite în temeiul directivelor pentru a promova tratamentul egal și pentru a lupta împotriva discriminării pe criterii legate de rasă, origine etnică sau sex joacă un rol important în sprijinirea victimelor discriminării, oferindu-le acestora informații și ajutându-le să își susțină plângerile. Aceste organisme pot oferi îndrumări prestatorilor de servicii și altor părți interesate în ceea ce privește mijloacele prin care își pot îndeplini obligațiile și pot încuraja medierea și utilizarea metodelor alternative de soluționare a litigiilor. În consecință, reclamațiile pot fi adesea soluționate fără introducerea unei acțiuni în justiție. Prin intermediul programului Progress⁸, Comisia susține intensificarea cooperării între organismele de promovare a egalității, precum și consolidarea capacităților acestora, prin intermediul rețelei Equinet⁹.

De asemenea, Comisia organizează, în mod periodic, schimburi de informații cu organismele de promovare a egalității în ceea ce privește evoluția recentă a contextului juridic și problemele comune întâlnite în cadrul combaterii discriminării pe criterii legate de sex. Pe această bază, Comisia evaluează eficacitatea sancțiunilor naționale și a termenelor prevăzute pentru intentarea de acțiuni în fața instanțelor naționale. Acestea reprezintă două elemente fundamentale pentru descurajarea comportamentelor discriminatorii și pentru acordarea de soluții juridice eficace victimelor. De asemenea, Comisia colaborează cu aceste organisme pentru a determina în ce măsură legislația privind remunerația egală permite remedierea diferențelor persistente de remunerare între femei și bărbați.

2.2 *Continuarea dezvoltării cadrului juridic existent*

În ciuda progreselor realizate, cadrul juridic european pentru combaterea discriminării este, în continuare, incomplet. În particular, cu toate că anumite state membre au luat măsuri pentru interzicerea oricărei discriminări pe criterii legate de vârstă, orientare sexuală, handicap, religie sau convingeri în afara domeniului ocupării forței de muncă, nu există un nivel minim uniform de protecție, în cadrul Uniunii Europene, în favoarea victimelor acestor forme de discriminare.

Este însă clar faptul că discriminarea bazată pe aceste criterii este la fel de inacceptabilă în afara domeniului de ocupare a forței de muncă, ca și în interiorul acestuia. Nicio ierarhie nu poate exista în materie de protecție împotriva discriminării. Din acest motiv, Comisia a anunțat, în cadrul programului său legislativ și de lucru pentru 2008, că intenționează să propună noi inițiative pentru a completa cadrul juridic, bazându-se pe rezultatele unui amplu proces de consultare publică. Acest angajament constituie, de asemenea, un răspuns al Comisiei la cererile formulate de Consiliu pentru examinarea oricărei lacune care ar putea exista în cadrul legislativ comunitar actual în materie de luptă împotriva discriminării, precum și la apelurile repetate ale Parlamentului European în favoarea extinderii acestui cadru.

Propunerea de directivă care însoțește prezenta comunicare deschide calea spre completarea cadrului juridic european în materie de luptă împotriva discriminării. Directiva va garanta interzicerea, în toate cele 27 de state membre, a tuturor formelor de discriminare, inclusiv a

⁷ Un sondaj Eurobarometru a arătat că doar 33% dintre europeni își cunosc drepturile în caz de discriminare http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/public/pubst_en.htm

⁸ Decizia nr. 1672/2006/CE din 24 octombrie 2006, JO L 315, 15.11.2006, p. 1.

⁹ European Network of Equality Bodies (Rețeaua europeană a organismelor de promovare a egalității) <http://www.equineteurope.org>.

hărțuirii, pe criterii legate de vârstă, orientare sexuală, handicap, religie sau convingeri și va asigura victimelor o compensare eficace. Odată adoptată, directiva va completa procesul de aplicare a articolului 13 din Tratatul CE privind discriminările pe orice bază și va pune capăt oricărei percepții privind existența unei ierarhii în materie de protecție.

Realizarea acestui obiectiv ambițios presupune un răspuns cu un domeniu larg de aplicare, fiind în același timp realist și reflectând caracteristicile specifice ale domeniilor vizate. Tradițiile și strategiile naționale în domenii precum asistența medicală, protecția socială și educația au tendința de a fi mai diversificate decât în domeniile legate de ocuparea forței de muncă, acestea din urmă fiind caracterizate de alegerile legitime ale societății în sectoare care țin de competența națională.

Diversitatea societăților europene reprezintă unul dintre atuurile Europei și trebuie respectată, în conformitate cu principiul subsidiarității. Deciziile privind aspecte precum organizarea și conținutul sistemelor de educație, recunoașterea statutului matrimonial sau familial, adopția, drepturile privind reproducerea, precum și alte subiecte similare, sunt luate cel mai bine la nivel național. Prin urmare, propunerea de directivă nu solicită niciunui stat membru să-și modifice legile și practicile actuale în aceste domenii. Aceasta nu aduce atingere nici normelor naționale aplicabile bisericilor și altor organizații religioase, nici relațiilor acestora cu statul. Astfel, de exemplu, statele membre vor continua să decidă singure dacă autorizează sau nu admiterea selectivă în școli sau dacă recunosc căsătoriile între persoane de același sex și să determine natura relațiilor dintre religia organizată și stat.

Diferitele motive de discriminare variază în mod considerabil și fiecare dintre acestea presupune un răspuns adaptat. Acest fapt nu presupune instaurarea unei ierarhii între diferitele motive, ci garantarea formei de protecție celei mai adecvate pentru fiecare caz în parte.

În ceea ce privește vârsta, există situații în care, din rațiuni care țin de interesul public general, poate fi justificată aplicarea unui tratament diferit unei persoane doar din motive legate de vârsta acesteia. Printre exemple se numără vârsta minimă cerută pentru a avea acces la educație sau la anumite produse și servicii, precum și tarifele preferențiale acordate anumitor grupe de vârstă pentru utilizarea transportului public sau vizitarea muzeelor. De altfel, utilizarea vârstei, de către asigurători și bănci, în calitate de factor actuarial pentru a evalua profilul de risc al clienților nu constituie în mod necesar o discriminare, deși acest criteriu ar trebui folosit doar atunci când este relevant și susținut de probe obiective. Principii similare se aplică în ceea ce privește handicapul. Comisia intenționează să inițieze un dialog cu prestatorii de servicii financiare și alte părți interesate relevante pentru a împărtăși și a încuraja cele mai bune practici.

Discriminările bazate pe handicap presupun, de asemenea, un răspuns specific și adaptat. Numeroase state membre au deja dispoziții legislative care prevăd protecția persoanelor cu handicap, dar există diferențe semnificative în ceea ce privește forma de protecție garantată și domeniile vizate. În plus, adoptarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap, care a fost semnată în comun de către Comunitatea Europeană și statele sale membre, necesită adoptarea unor standarde comune pentru a pune în aplicare, în legislația națională, drepturile prevăzute în această convenție.

Simplul fapt de a interzice discriminarea nu este suficient pentru a asigura o egalitate reală pentru persoanele cu handicap. Îndeplinirea acestui obiectiv depinde, în schimb, de realizarea unor acțiuni pozitive, inclusiv satisfacerea nevoilor persoanelor cu handicap. Este din ce în ce mai recunoscut faptul că lipsa de accesibilitate este inadmisibilă în societățile europene.

Faptul de a oferi persoanelor cu handicap mijloacele pentru a contribui activ la societate prezintă avantaje economice și sociale reale. Precum în cazul directivei din 2000 în domeniul ocupării forței de muncă, măsurile destinate satisfacerii necesităților acestor persoane ar trebui să fie rezonabile, respectiv proporționale cu nevoile clientului sau ale utilizatorului, precum și cu costurile suportate de organismul sau de întreprinderea vizată. Statele membre vor putea continua să asigure educația persoanelor cu handicap în cadrul instituțiilor obișnuite sau al structurilor specializate.

Viitoarea directivă se va aplica în situații foarte diferite pe întreg teritoriul Uniunii Europene. Prin urmare, este necesar ca statele membre să dispună de o marjă de flexibilitate. De exemplu, reguli aparent neutre, dar care, în realitate, ar putea avea un impact nefavorabil asupra unui grup, ar putea fi autorizate dacă sunt rezonabile și dacă urmăresc atingerea unui obiectiv legitim. Comisia va acorda o atenție deosebită utilizării acestei posibilități în cadrul monitorizării aplicării directivei.

Propunerea de directivă se aplică furnizării tuturor bunurilor și serviciilor. Ar fi disproporționată supunerea persoanelor care acționează cu titlu strict personal tuturor obligațiilor conținute în propunerea de directivă. Prin urmare, textul propunerii se sprijină pe practica dobândită în mai multe state membre și include dispoziții care limitează aplicarea sa la furnizarea comercială de bunuri și servicii. Persoanele particulare nu sunt vizate decât în cadrul activității lor comerciale.

În ceea ce privește noțiunile și mecanismele-cheie, propunerea de directivă urmează același model de succes folosit în directivele existente. Prin urmare, directiva reflectă legislația actuală în ceea ce privește definițiile discriminării directe și indirecte, ale hărțuirii și ale instrucțiunilor care instigă la discriminare. Dispozițiile referitoare la rolul organismelor de promovare a egalității și la obligația statelor membre de a prevedea proceduri adecvate de reparație în fața instanțelor naționale, în caz de discriminare, sunt identice cu cele conținute în legislația actuală. Prin urmare, organizațiile publice și private din statele membre cunosc deja aceste noțiuni și mecanisme, ceea ce ar trebui să faciliteze transpunerea și aplicarea noului instrument. În același timp, prin completarea directivei existente, abordarea propusă evită redeschiderea dezbaterii și crearea de incertitudini în ceea ce privește acquis-ul existent. Comisia consideră că prezenta propunere constituie o modalitate echilibrată și realistă de a completa cadrul european de luptă împotriva discriminării și invită Consiliul și Parlamentul European să continue discuțiile pe această temă în mod prioritar.

3. CONSOLIDAREA INSTRUMENTELOR POLITICE DE PROMOVARE ACTIVĂ A EGALITĂȚII DE ȘANSE

Pentru a promova nediscriminarea și egalitatea de șanse pe baza tuturor motivelor de discriminare, este necesară atât o bază legislativă solidă, cât și o gamă de instrumente politice. Printre acestea se numără măsurile de sensibilizare, de integrare a egalității de șanse, de colectare de date, precum și o acțiune pozitivă. Rezoluția Consiliului privind monitorizarea Anului european 2007 a subliniat importanța luării depline în considerare și a dezvoltării acestor instrumente politice.

3.1 Instrumente politice consolidate

Integrarea nediscriminării

Principiile de integrare a nediscriminării ar trebui să se aplice tuturor motivelor menționate la articolul 13 din Tratatul CE dacă se intenționează reducerea inegalităților și a discriminărilor suferite de toate grupurile vizate. Două dintre aceste motive de discriminare fac deja obiectul unor politici comunitare specifice care cuprind un ansamblu elaborat de măsuri de integrare. În primul rând, strategia UE în materie de handicap se bazează pe Planul de acțiune pentru 2003-2010 în favoarea persoanelor cu handicap și, mai specific, pe Planul European de acțiune 2008-2009¹⁰. Aplicarea de către Comunitate și statele membre a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu handicap va pune bazele unei cooperări mai strânse în acest domeniu. În al doilea rând, Foaia de parcurs pentru egalitatea între femei și bărbați 2006-2010¹¹ stabilește cadrul de acțiune în materie de egalitate între femei și bărbați. O atenție deosebită va fi acordată integrării perspectivei egalității de șanse între femei și bărbați în acțiunile propuse.

Sprijinindu-se pe aceste realizări, Comisia va continua eforturile în această direcție promovând integrarea sistematică, în toate politicile, a aspectelor privind nediscriminarea și egalitatea de șanse bazate pe toate motivele menționate la articolul 13, în special în cadrul mecanismelor de coordonare existente în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, incluziunea socială, educația și formarea. În ceea ce o privește, Comisia va intensifica examinarea impacturilor noilor sale propuneri cu privire la aspectele nediscriminării și egalității de șanse și va încuraja ONG-urile specializate în anumite aspecte ale nediscriminării să participe la consultări.

Comisia solicită statelor membre să utilizeze diferitele instrumente de integrare, bunele practici și metodologiile deja disponibile la nivel comunitar și național¹². Considerațiile în materie de egalitate de șanse și nediscriminare și cerințele de accesibilitate vor fi cuprinse în ghidul prevăzut în ceea ce privește achizițiile publice responsabile din punct de vedere social pentru a sensibiliza statele membre asupra mijloacelor de promovare a nediscriminării și a egalității de șanse prin intermediul politiciei și practicilor din domeniul achizițiilor publice.

De asemenea, Comisia va continua să promoveze valorile nediscriminării și egalității de șanse în cadrul altor politici, precum drepturile copilului¹³ și extinderea și, de o manieră mai generală, în cadrul relațiilor externe ale UE, inclusiv la nivel multilateral. O atenție specială va fi acordată drepturilor persoanelor aparținând minorităților din țări terțe.

Măsurarea discriminărilor și evaluarea progreselor

Existența unor date precise este esențială pentru a evalua amploarea și natura discriminărilor suferite și pentru a concepe, a adapta, a monitoriza și a evalua politicile. Cererea de date referitoare la toate motivele de discriminare este considerabilă. Datele disponibile variază

¹⁰ COM(2007) 738 final.

¹¹ COM(2006) 92 final.

¹² *Non-discrimination mainstreaming: instruments, case studies and the way forwards* (Integrarea nediscriminării: instrumente, studii de caz și sugestii pentru viitor), Comisia Europeană, aprilie 2007.

¹³ Comunicarea „Către o strategie a UE privind drepturile copilului”, COM(2006) 367 final.

considerabil în funcție de motive și de statele membre¹⁴, compararea datelor fiind astfel dificilă, dacă nu imposibilă.

Legislația privind viața privată și protecția datelor stabilește criterii de colectare și de prelucrare a datelor¹⁵. În general, cetățenii europeni sunt dispuși să furnizeze, cu titlu anonim, informații cu caracter personal pentru recensăminte, în vederea combaterii discriminării¹⁶. Comisia explorează următoarele posibilități: (i) colectarea periodică, împreună cu autoritățile statistice ale statelor membre, în cadrul programului statistic comunitar, de statistici privind amploarea și impactul discriminărilor, în special ale celor bazate pe criterii legate de originea rasială sau etnică, religie/convingeri și orientarea sexuală, care sunt caracterizate încă de o lipsă a informațiilor; și (ii) înființarea unui modul de anchetă comunitară cu privire la discriminări la nivelul UE. De asemenea, Comisia colaborează îndeaproape cu Equinet pentru a dezvolta un sistem de colectare de informații referitoare la reclamațiile tratate de organisme naționale de promovare a egalității.

Acțiunea pozitivă

Un tratament identic poate determina o egalitate formală, dar nu poate fi suficient pentru a obține o egalitate efectivă. Legislația comunitară în materie de nediscriminare nu împiedică statele membre să mențină sau să adopte măsuri specifice de prevenire sau de compensare a dezavantajelor legate de motivele de discriminare care fac obiectul unei protecții.

Există o recunoaștere din ce în ce mai importantă în ceea ce privește rolul pe care acțiunea pozitivă îl poate juca pentru a remedia lipsa unei egalități efective în cadrul societăților¹⁷. Anumite state membre¹⁸ au introdus dispoziții care obligă autoritățile publice să promoveze egalitatea ca obiectiv-cheie al tuturor activităților pe care acestea le desfășoară. Comisia se va sprijini pe dialogul permanent cu statele membre pentru a promova utilizarea optimă a posibilităților de acțiune pozitivă, în special în materie de acces la educație, la încadrare în muncă, la locuințe și la asistență medicală.

Acțiuni de sensibilizare și de formare

Prezența informațiilor cu privire la legislația existentă reprezintă o condiție prealabilă pentru ca victimele potențiale ale discriminărilor să poată face apel la aceasta și pentru ca angajatorii, prestatorii de servicii și administrațiile să fie informați cu privire la obligațiile pe care le au. Cu toate acestea, după cum a fost menționat anterior, cunoașterea legislației în materie de nediscriminare rămâne la un nivel scăzut¹⁹. Pentru a ameliora situația, lupta împotriva stereotipurilor și a prejudecăților sub toate formele lor va trebui să figureze printre cele mai

¹⁴ A se vedea raportul de studiu al unui cadru conceptual, Comisia Europeană, ianuarie 2008: http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/pdf/pubst/stud/measprog08_en.pdf.

¹⁵ A se vedea *Measuring discrimination: Data collection and EU equality law* (Măsurarea discriminărilor - Colectare de date și legislație comunitară privind egalitatea), rețea europeană de experți juridici în materie de nediscriminare, februarie 2007: http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/pdf/legnet/07measdis_en.pdf.

¹⁶ 75% dintre europeni sunt dispuși să-și declare originea etnică, 74% religia și 65% orientarea sexuală: a se vedea Eurobarometrul special nr. 263, ianuarie 2007.

¹⁷ *Beyond Formal Equality: Positive Action under Directives 2000/43/EC and 2000/78/EC* (Dincolo de egalitatea formală - Acțiunea pozitivă în temeiul Directivelor 2000/43/CE și 2000/78/CE), Comisia Europeană, octombrie 2007:

http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/pdf/legnet/bfe07_en.pdf.

¹⁸ Regatul Unit și Finlanda.

¹⁹ Eurobarometru special nr. 263 / TNS Opinion and Social.

mari schimbări – care sunt totodată și cel mai dificil de realizat. Campania de informare a UE, intitulată „Pentru diversitate – împotriva discriminării” va fi realizată în strânsă cooperare cu grupurile de lucru naționale reunind reprezentanți ai societății civile, funcționari guvernamentali, parteneri sociali și alte părți interesate. Comisia va continua, de asemenea, să susțină acțiunile de formare în domeniul legislației existente destinate principalelor părți interesate, printre care se numără organismele de promovare a egalității, judecătorii, juriștii, ONG-urile și partenerii sociali.

Promovarea beneficiilor diversității la locul de muncă

Recunoscând faptul că legislația este mai eficace atunci când este însoțită de strategii moderne și inovatoare puse în aplicare de către angajatori pentru a gestiona o forță de muncă din ce în ce mai diversificată, Comisia²⁰ și statele membre²¹ sprijină dezvoltarea gestionării diversității, atât în cadrul întreprinderilor mari, cât și în cel al IMM-urilor²².

Consiliul a invitat statele membre și Comisia să continue promovarea diversității forței de muncă și să încurajeze dezvoltarea unor instrumente adecvate în cadrul întreprinderilor, inclusiv a unor carte de voluntariat²³. Comisia a reacționat anunțând că va încuraja, cu sprijinul organizațiilor profesionale și patronale, inițiativele voluntare la nivelul UE. De asemenea, Comisia încurajează colaborarea dintre întreprinderi, școli comerciale și universități cu privire la posibilitățile de a consolida cooperarea în materie de cercetare și formare privind aspectele legate de diversitate. În plus, aceasta va promova diversitatea și ameliorarea gestionării diversității pe lângă administrațiile publice ale UE și ale statelor membre²⁴.

3.2 Dezvoltarea dialogului privind nediscriminarea și egalitatea de șanse

În 2007, Anul European al Egalității de Șanse pentru Toți a creat noi posibilități de promovare a nediscriminării și a egalității de șanse, implicând toți actorii în dialogul transversal care a avut loc atât la nivel comunitar, cât și la nivel național. Statele membre și societatea civilă au recunoscut beneficiile permanentizării acestui dialog. Aceste schimburi se vor sprijini pe summiturile anuale pentru egalitate, care reunesc părțile interesate la cel mai înalt nivel pentru a face bilanțul și a oferi impulsuri și orientări.

Comisia a instituit un grup de experți guvernamentali în ceea ce privește nediscriminarea²⁵ pentru a examina impactul măsurilor în materie de nediscriminare luate la nivel național și comunitar, pentru a valida bunele practici prin învățarea reciprocă și pentru a elabora criteriile de evaluare a eficacității politicilor de nediscriminare. De exemplu, Comisia intenționează să lucreze cu acest grup pentru a da curs concluziilor studiului comparativ cu privire la homofobie și discriminare pe criterii legate de orientarea sexuală în UE, realizat de Agenția

²⁰ *The Business Case for Diversity – Good practices in the workplace* (Argumente în favoarea diversității – bune practici la locul de muncă), Comisia Europeană, 2005:
http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/pdf/events/busicase_en.pdf.

²¹ Franța, Belgia (regiunea Bruxelles-Capitală) și Germania.

²² *Diversity at work: 8 steps for small and medium-sized businesses* (Diversitatea la locul de muncă - 8 pași pentru întreprinderile mici și mijlocii), Comisia Europeană, 2007:
http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/pdf/pubst/broch/8steps07_en.pdf.

²³ Rezoluția Consiliului 2007/C 308/01 din 5 decembrie 2007.

²⁴ De exemplu, realizând o hartă perceptuală referitoare la practicile angajatorilor publici în materie de luptă împotriva discriminării și de promovare a diversității.

²⁵ C(2008)3261.

pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene. Grupul se va întâlni în mod periodic cu reprezentanți ai societății civile, partenerii sociali și Equinet. Comunitatea ar putea utiliza programul Progress pentru a sprijini identificarea practicilor inovatoare prin intermediul acestui proces. Comisia va prezenta rezultatele acestor lucrări în cadrul summiturilor pentru egalitate.

Comisia intenționează să recurgă la aceste noi mecanisme de guvernare pentru a aborda problema discriminării multiple, sprijinindu-se pe practicile stabilite în anumite state membre care prevăd o procedură juridică unică pentru a permite victimelor acestor forme de discriminare să depună reclamații și considerând elementele care dovedesc că discriminarea a fost bazată pe mai multe motive ca reprezentând o circumstanță agravantă. Comisia va sensibiliza opinia publică în ceea ce privește discriminarea multiplă prin acțiuni de finanțare și prin acordarea de fonduri micilor rețele de ONG-uri care reprezintă grupuri intersectoriale.

3.3 Aplicarea unor instrumente mai bune pentru dinamizarea incluziunii sociale a romilor

Dacă intensificarea luptei împotriva discriminării atât prin intermediul instrumentelor legislative, cât și prin cele politice, va aduce beneficii tuturor grupurilor de actori potențiali, rămâne importantă abordarea problemelor particulare ale grupurilor specifice. În prezent, situația romilor este deosebit de preocupantă și se caracterizează printr-o discriminare individuală și instituțională persistentă și printr-o excludere socială de mare amploare. Marginalizarea a milioane de oameni este inacceptabilă, în special din punctul de vedere al egalității și al exercitării efective a drepturilor omului. De asemenea, aceasta este nejustificată din perspectiva coeziunii sociale. Și, nu în ultimul rând, șomajul și sărăcia larg răspândite în cadrul unui grup de persoane atât de numeros reprezintă o pierdere pe plan economic. Abordarea acestei probleme urgente reprezintă o responsabilitate comună a Uniunii Europene și a statelor membre.

Comisia a condamnat în repetate rânduri toate manifestările de ostilitate la adresa țăganilor, pe care le consideră o formă specifică de rasism incompatibilă cu principiile UE. Aplicarea legislației comunitare în materie de discriminare în statele membre reprezintă punctul de plecare fundamental pentru integrarea romilor. Comisia va continua să fie vigilentă în acest domeniu și își va intensifica lucrul cu organismele naționale de promovare a egalității pentru a îmbunătăți capacitatea acestora de a aborda problemele de discriminare la adresa romilor. Comisia va continua să sprijine dezvoltarea capacităților în cadrul societății civile a romilor, precum și să promoveze participarea acestora la toate nivelurile de elaborare și de punere în aplicare a politicilor.

Situația romilor a fost recunoscută de Consiliul European, care a invitat Comisia, în decembrie 2007, „să analizeze politicile și instrumentele existente și să informeze Consiliul în privința progreselor realizate”. Documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezenta comunicare răspunde acestei solicitări. Acesta demonstrează existența unui cadru solid de instrumente legislative, financiare și de coordonare a politicilor, folosite din ce în ce mai mult, dar și faptul că pot fi depuse eforturi suplimentare pentru a spori eficacitatea acestora.

Cu toate acestea, impactul acestor instrumente la fața locului depinde de angajamentul statelor membre și de capacitatea tuturor actorilor vizați să le utilizeze de o manieră optimă. Consiliul European din iunie 2008 a solicitat Consiliului să abordeze această problemă în regim de urgență. Comisia va utiliza toate mijloacele de care dispune pentru a sprijini acest proces,

contând pe un angajament clar din partea Consiliului European la sfârșitul președinției franceze.

Pentru a susține și a promova un angajament comun din partea statelor membre, a instituțiilor europene și a societății civile, Comisia va organiza, în septembrie 2008, un summit european consacrat romilor care va reuni toate părțile interesate, în cadrul Anului European al Dialogului Intercultural; concluziile summitului vor fi comunicate președinției franceze pentru a fi analizate în profunzime în cadrul Consiliului de miniștri, înainte de Consiliul European din decembrie 2008. În plus, Comisia va realiza, pe baza cercetărilor aprofundate deja efectuate, un studiu complet privind politicile și mecanismele instituționale existente și legăturile acestora cu programele și proiectele dedicate romilor, cu scopul de a identifica practici de succes transferabile și, astfel, de a putea utiliza mai eficient instrumentele comunitare și naționale.

4. CONCLUZIE

Comisa este ferm hotărâtă să lupte împotriva tuturor formelor de discriminare în temeiul articolului 13 din Tratatul CE și va continua să urmărească îndeaproape transpunerea directivelor existente. Pentru a completa cadrul juridic comunitar, aceasta prezintă o propunere de directivă privind interzicerea discriminării pe criterii legate de vârstă, handicap, orientare sexuală, religie sau convingeri în afara domeniului ocupării forței de muncă. Comisia invită Consiliul și Parlamentul să continue discuțiile cu privire la propunere cu titlu prioritar.

O protecție juridică eficace a drepturilor individuale trebuie să fie însoțită de promovarea activă a nediscriminării și a egalității de șanse. Comisia este hotărâtă să realizeze noi progrese atât la nivel comunitar, cât și la nivel național, în domenii-cheie precum sensibilizarea, integrarea nediscriminării, acțiunea pozitivă și colectarea de date. O gestionare mai riguroasă a politicii de nediscriminare ar trebui să faciliteze schimbul de bune practici, învățarea reciprocă și efectuarea unei analize comparative între statele membre, precum și să încurajeze dezvoltarea unor noi abordări, de exemplu pentru a combate problema discriminării multiple.

În colaborare cu societatea civilă și cu partenerii sociali, Comisia va urmări punerea în aplicare a inițiativelor prezentate în prezenta comunicare. Aceasta va evalua progresele realizate și impactul acțiunilor specifice.